

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE
ELKROJ MOZIRJE, n. sol. o.

LETNIK XIII

Številka 5-6

DECEMBER 1989

Srečno 1990

Pričakujemo novo desetletje, v katerega vstopamo z veliko negotovostjo. Se posebno negotova je politična prihodnost, ki se močno odraža tudi na gospodarskem področju. Izgleda tako, da se bomo lažje zmenili z mnogimi tujci kot v svoji domovini Jugoslaviji.

Gospodarstvo je, razumljivo, občutljivo za politična nihanja, saj ga napačna politika onemogoča tako pri razvojnih kot vsakodnevnih odločitvah. V Elkroju že dobro desetletje nenehno povečujemo izvoz. Ravno zaradi tega tudi lažje prebolevamo gospodarsko krizo, ki sicer krepko trka na vrata Jugoslavije. Pretekle odločitve se kažejo kot pravilne. Na tej smeri je tudi pravkar podpisana pogodba z nemško firmo »MUSTANG«, ki nas še močneje vključuje v izvoz in prinaša bistveno tehnično posodobitev obrata v Lučah.

Zahvaljujoč izvozu, smo v preteklih letih kupili veliko moderne opreme, kar poleg kadrovske komponente zagotavlja, da lahko delamo za najzahtevnejše inozemske partnerje.

V letu 1990 bomo pričeli delati za nove nemške partnerje in tako skoraj vse lastne kapacitete

izvozili na to tržišče. Ne smemo pozabiti, da pomeni izvoz na najzahtevnejši trg konfekcije svojevrsten dokaz o kakovosti podjetja.

V prihajajočem letu bomo zmodernizirali naše poslovanje. Pri tem mislim na procesni računalnik, obrat Luče, krojilnica in drugo. Bogatejši bomo tudi za počitniško zmogljivost v Čatežu.

V novo leto vstopamo nenazadnje tudi z novo organiziranostjo, ki bo prinesla več racionalnosti v naše poslovanje. To se bo brez dvoma odražalo na rezultatih poslovanja.

Zaposlovali bomo nove mlade delavce, kajti povpraševanje po naših storitvah v Nemčiji je veliko, tako da se ne bojimo nesmiselnih gospodarskih blokad z juga države.

Naša razvojna politika mora biti še naprej naravnana tako, da bo prispevala k tržni stabilnosti Elkroja. Zato moramo napraviti selekcijo med poslovnimi partnerji in ne nazadnje dati večji poudarek razvoju malo-prodajne mreže.

Vsem delavcem Elkroja in njihovim svojcem želim srečno in uspehov polno novo leto 1990.

Sreča praviloma ne pride sama od sebe, ustvarimo si jo lahko sami s trdim in premišljenim delom.

Ivan Kramer, dipl. oec.

Hranilništvo v podjetju

V času, ko nas pesti izredno visoka inflacija oziroma hiperinflacija, se vsakomur postavlja osnovno vprašanje, kako gospodariti z zasluženim denarjem in kako realno ohraniti tisti del zaslužka, ki bo namenjen kasnejši porabi. Eden izmed načinov ohranjanja realne vrednosti zasluženega denarja je prav gotovo tisto varčevanje, ki priznava na privarčevana denarna sredstva revalorizacijsko in realno obrestno mero. In takšno varčevanje predlagamo pri nas v podjetju, ki bo steklo od 1. 1. 90. leta dalje. Navedimo nekaj značilnosti.

Varčevanje je namenjeno tistim delavcem in upokojencem podjetja Elkroj, ki so se odločili na osnovi podpisanih pristopnic, da pristopajo k takemu načinu varčevanja. Pri tem je potrebno poudariti, da bomo izvedli takšno varčevanje samo iz naslova izplačila prve akontacije osebnega dohodka, medtem ko ostane izplačilo druge akontacije osebnega dohodka nespremenjeno, torej na hranilnih vlogah oziroma tekočih računih obeh bank. Z uvajanjem internega varčevanja bo dana možnost vsakemu varčevalcu, da svobodno dviguje ali polaga svoje prihranke na svojo hranilno vlogo, vendar samo v okviru podjetja. Zaradi novih ugodnosti, ki jih prinaša takšno varčevanje, se hkrati povečuje tudi delo v zvezi z izplačevanjem denarja, zato bomo morali ukiniti izplačilno mesto Beograjske banke, medtem ko bo ostalo izplačilno mesto Ljubljanske banke do nadaljnjega še naprej v podjetju.

Podjetniško varčevanje se bo odvijalo preko računalnika. Varčevalci ne bodo imeli hranilnih knjižic, ampak bo imel vsak varčevalec poseben račun oziroma kartico, ki bo vnešena v računalnik in iz katere bodo razvidni osebni podatki varčevalca in celotno dogajanje v zvezi z dvigi, plogi in stanjem privarčevanega denarja. Varčevalec bo lahko vsak čas obveščen s stanjem svoje hranilne vloge ustno ali pisno na osnovi računalniškega izpisa. Dana bo tudi možnost, da lahko varčevalec pooblasti svojega pooblaščenca za dvig ali polog njegovega denarja.

Hranilne vloge so na vpogled. To pomeni, da lahko varčevalec v obratovalnem času izplačevanja denarja poljubno dviguje svoje prihranke. Hranilne vloge bodo obrestovane z revalorizacijsko in realno obrestno mero. Revalorizacijska obrestna mera bo spremenljiva in v bistvu predstavlja mesečno stopnjo inflacije, ki je merjena s povprečno mesečno rastjo maloprodajnih cen. Realna obrestna mera je fiksna in določena z 12 % letno stopnjo. Obresti se bodo obračunavale mesečno in tudi mesečno, vsakega prvega v mesecu, pripisale h glavnici.

Omenjeni način varčevanja predstavlja prav gotovo pomemben korak k večji motivaciji varčevanja denarnih sredstev in obenem prinaša koristi tako varčevalcu kot tudi podjetju. V tem času pa je to neminovno izredno pomembno dejanje, razen tega pa za vsa privarčevana sredstva jamči podjetje s svojimi sredstvi.

Franc Finkšt, dipl. oec.

4. decembra sprejet statut podjetja Elkroj in izvoljeni kandidati v organe upravljanja

TOZD Konfekcija Mozirje

a) skupaj volilnih upravičencev	559 delavcev
b) po seznamu glasovalo	479 delavcev ali 85,6 %
c) ni glasovalo	80 delavcev

Obrat Luče

a) skupaj volilnih upravičencev	42 delavcev
b) po seznamu glasovalo	40 delavcev ali 95 %
c) ni glasovalo	2 delavca

Delovna skupnost skupnih služb

a) skupaj volilnih upravičencev	123 delavcev
b) po seznamu glasovalo	108 delavcev ali 87,8 %
c) ni glasovalo	15 delavcev

Tozid Konfekcija Šoštanj

a) skupaj volilnih upravičencev	215 delavcev
b) po seznamu glasovalo	181 delavcev ali 85 %
c) ni glasovalo	34 delavcev

DO ELKROJ Mozirje

a) skupaj volilnih upravičencev	939 delavcev
b) po seznamu glasovalo	808 delavcev ali 86 %
c) ni glasovalo	131 delavcev

I. Referendum za sprejem statuta podjetja

	TOZD Konf. Mozirje	Obrat Luče	DSSS	TOZD Konf. Šoš.	SKUPAJ
ZA	425	39	103	165	732 ali 78 %
PROTI	43	1	5	14	63 ali 7 %
NEV.	11	—	—	2	13 ali 1 %

Volitve v organe upravljanja

1. DELAVSKI SVET PODJETJA

	TOZD Konf. Mozirje	Obrat Luče	DSSS	TOZD Konf. Šoš.	SKUPAJ
Centrih Betka	211	21	48	121	401
Kolar Janez	240	34	82	129	485
Žagar Alenka	302	25	75	101	503
Brič Ivanka	231	20	57	108	416
Kopriva Lidija	219	20	47	76	362
Klemenčič Nataša	154	21	28	95	298
Pečnik Dora	277	19	77	83	456
Božič Robert	250	22	77	104	453
Jazbec Terezija	188	18	29	72	307
Kjaker Jožica	322	30	75	95	522
Šimenc Anica	122	10	31	95	258
Hriberšek Marija	289	22	70	105	486
Zupan Anica	148	18	34	71	271
Tevž Cilka	164	16	35	79	294
Velam Marta	306	24	71	99	500
Firšt Marjana	285	18	65	87	455
Podbrežnik Danica	188	22	40	97	347
Hren Franc	287	28	74	98	487
Mandelc Ivanka	228	16	53	75	372
Ocvirk Marta	122	14	26	93	255
Slapnik Vilma	124	17	51	75	267
Funtek Slavica	169	14	46	68	297
Kosmač Jožica	252	27	58	110	447
Boršnak Franc	313	25	88	132	558
Florjančič Jelka	225	26	72	148	471
Hrastnik Aleksandra	280	28	69	93	470
Krajnc Branka	250	30	65	142	487

Utrinek iz proizvodnje je bil delovni naslov foto-akcije našega tehničnega sodelavca. On že ve, kje mu je iskati utrinke!

V delavski svet podjetja so bili izvoljeni naslednji kandidati:

Kolar Janez	Hriberšek Marija
Žagar Alenka	Velam Marta
Bric Ivanka	Firšt Marjana
Pečnik Dora	Hren Franc
Božič Robert	Mandelc Ivanka
Kaker Jožica	Kosmač Jožica
Boršnak Franc	Florjančič Jelka
	Krajnc Branka

2. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

	TOZD Konf. Mozirje	Obrat Luče	DSSS	TOZD Konf. Šoš. Šošt.	SKUPAJ
Plaskan Martina	332	40	96	159	627
Hrastnik Martina	230	13	73	91	407
Pintarič Gizela	134	14	52	82	282
Špeh Joža	243	27	39	96	405
Štorgelj Mija	216	27	46	82	371
Kladnik Marinka	130	8	31	70	239
Remic Tatjana	309	32	74	108	523
Pušnik Brigita	290	23	76	147	536
Žula Jožica	143	17	24	23	207

V samoupravno delavsko kontrolo so bili izvoljeni naslednji kandidati:

Plaskan Martina
Hrastnik Martina
Špeh Joža
Remic Tatjana
Pušnik Brigita

3. DISCIPLINSKA KOMISIJA

	TOZD Konf. Mozirje	Obrat Luče	DSSS	TOZD Konf. Šoš. Šošt.	SKUPAJ
Planovšek Magda	85	2	14	63	164
Prek-Veršnik Ivanka	54	10	22	32	118
Štručl Zorka	300	28	68	82	478
Govek Marija	279	18	75	83	455
Jeraj Marija	169	24	48	90	331
Mikek Fanika	198	19	31	79	327
Šemenc Marija	174	19	48	94	335
Kosmač Jože	282	22	75	103	482
Začnik Martina	165	18	33	76	292
Ferenčak Erika	287	22	72	139	520
Tot Fanika	141	18	33	43	231

V disciplinsko komisijo so bili izvoljeni naslednji kandidati:

Štručl Zorka
Govek Marija
Šemenc Marija
Kosmač Jože
Ferenčak Erika

Volilna komisija
ELKROJ Mozirje n.sol.o.

- Ta Niko! Kar slika in slika, slik pa od nikoder!
- No, zdaj se lahko ogledate!

PRAVILA SINDIKATA PODJETJA

PRAVILOM NA POT

Tudi letos decembra bodo občni zbori osnovnih organizacij ZSS, ki so bile praviloma organizirane v tozdih. Po zakonu o podjetjih naj bi se dosedanji ozdi, praviloma so to delovne organizacije, do konca leta prelevili v različna podjetja.

Spremembe in dopolnitve Statuta ZSS predvidevajo, da se v vseh podjetjih oblikuje močan sindikat podjetij. Zdaj je torej čas, da se dosedanje osnovne organizacije in njihove konference preoblikujejo v sindikat podjetja. To je mogoče narediti ne glede na to, ali so se končali reorganizacijski procesi na podlagi zakona o podjetjih.

Za pomoč pri oblikovanju sindikalne organizacije v podjetjih objavljamo delovni vzorec, ki ga je pripravila posebna delovna skupina statutarne komisije ZSS in predstavnikov sindikata iz nekaterih že reorganiziranih podjetij. Ta delovni osnutek je podlaga za oblikovanje in sprejem pravil sindikata v podjetjih. Osnutek pa je treba v vsakem podjetju dopolniti z notranjo organizacijo in določitvijo organizacijskih oblik, ki imajo sindikalne zaupnike - poverjenike in podobno.

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. teza

Ta pravila opredeljujejo organiziranost in delovanje sindikata podjetja. Sedež sindikata podjetja je.....

2. teza

Sindikata podjetja se povezuje v sindikat (dejavnosti) Slovenije in Zvezo sindikatov Slovenije.

3. teza

Sindikata podjetja se lahko v primerih združevanja podjetij povezuje v skupno sindikalno koordinativno telo (določiti naziv). O metodah in oblikah delovanja tega telesa se dogovorijo sindikati podjetij.

Predsednik sindikata podjetja je član skupnega sindikalnega koordinativnega telesa.

4. teza

Sindikata podjetja je pravna oseba in ima svoj žig.
Sindikata podjetja zastopa predsednik sindikata podjetja.

* Pravila sindikata podjetja sprejmejo člani sindikata v vseh ostalih oblikah organiziranja npr.: v delovnih skupnostih, ustanovah, zadrugah, ipd.).

II. TEMELJNI CILJI ORGANIZIRANJA

5. teza

Delavci se organizirajo v sindikat podjetja zato, da neposredno in preko svojih oblik delovanja svobodno in samostojno izražajo svoje interese, jih usklajujejo in uveljavljajo v organih upravljanja in odločanja ter drugih organih podjetja na vseh ravneh sindikalne organiziranosti.

6. teza

Sindikat podjetja opredeljuje, oblikuje stališča, pripombe in predloge ter postavlja zahteve o vprašanih, ki so pomembna za uresničevanje materialnega in socialnega položaja članov sindikata in delavcev, zlasti pa:

- se bori za višje plače
- pripravlja, spremlja in kontrolira izvajanje aktov s področja delitve (tarifnih sporazumov, kolektivnih pogodb, statutih podjetja in ostalih splošnih aktov)
- je v aktivnem odnosu do predlogov racionalizacij, strukturnih sprememb in organizacijskih posegov, ki vplivajo na pravice zaposlitve
- zahteva zagotovitev čim višjega družbenega standarda delavcev (npr.: reševanje stanovanjskih potreb, ustrezno zdravstveno varstvo, ureditev prehrane med delom, letovanje in drugo)
- od samoupravnih in poslovnih organov ter strokovnih služb zahteva vse podatke in informacije v zvezi z delom, poslovanjem in razvojem podjetja, ki vplivajo na gmotni in socialni položaj članstva
- uveljavlja različne oblike in metode pritiska sindikata, vključno z organiziranjem in vodenjem stavke
- se zavzema in terja za izboljšanje delovnih pogojev
- sodeluje na sejah organov upravljanja in drugih organov v podjetju
- ščiti in pomaga članu sindikata pri uveljavljanju njegovih pravic z dela ter skrbi za zaščito vodstva sindikata podjetja
- v skladu s svojimi možnostmi se vključuje v zagotavljanje solidarnostnih pomoči članom sindikata, ki so izgubili zaposlitev
- omogoča upokojenim članom sindikata, da uveljavljajo svoje pravice
- zagotavlja članom sindikata koriščenje brezplačne pravne pomoči, ki se nanaša na zagotavljanje in uresničevanje pravic iz dela in v zvezi z delom*
- skrbi, omogoča in organizira strokovno in sindikalno izobraževanje ter usposabljanje članstva za uresničevanje sindikalnih nalog
- organizira različne oblike rekreativnega, športnega in kulturnega življenja
- opravlja druge zadeve, ki neposredno vplivajo na položaj delavca oziroma člana sindikata.

7. teza

Za svoje delovanje sprejema sindikat podjetja usmeritve, delovne programe in ukrepe za njihovo uresničevanje, pri čemer upošteva tudi stališča organov sindikatov dejavnosti in organov Zveze sindikatov Slovenije v katere se povezuje.

III. ČLANSTVO

8. teza

Člani sindikata, zaposleni v podjetju, sestavljajo sindikat podjetja.

9. teza

Delavci se prostovoljno včlanjujejo v sindikat na podlagi pisne izjave. Včlanjevanje poteka v sindikatu podjetja. Novi član sindikata prejme člansko izkaznico. O članih sindikata se vodi evidenca v sindikatu podjetja. Z včlanitvijo postane delavec član sindikata dejavnosti in Zveze sindikatov Slovenije.

10. teza

V primeru spremembe zaposlitve, se član sindikata izjasi o njegovem organiziranju v sindikat podjetja.

11. teza

Predsednik sindikata podjetja oziroma član izvršilnega organa seznanj vsakega novega delavca oziroma delavca, ki še ni član sindikata s pravicami in obveznostmi člana ter z nalogami in cilji sindikalnega delovanja v podjetju.

12. teza

Sklep o prenehanju članstva sprejme izvršilni organ sindikata podjetja po postopku, kot je opredeljen v statutu sindikata dejavnosti Slovenije in v statutu Zveze sindikatov Slovenije.

IV. NOTRANJA ORGANIZIRANOST IN METODE DELOVANJA

13. teza

Sindikat podjetja sestavljajo člani sindikata, organizirani po delovno-proizvodnem, interesnem, poklicnem, programskem načelu v vseh organizacijskih oblikah (npr.: sindikalne podružnice, sindikalne skupine, sekcije, osnovne organizacije, itd.). Organizacijske oblike so metode dela sindikata podjetja. Sindikat podjetja z majhnim številom članov lahko deluje kot enovita organizacija.

14. teza

Organizacijske oblike sindikata podjetja izven sedeža matičnega podjetja, ki so v drugi občini, so sestavni del sindikata podjetja. Te organizacijske oblike se povezujejo v ustrezen sindikat dejavnosti ter v občinsko organizacijo sindikata na področju na katerem delujejo.

15. teza

Vsaka organizacijska oblika ima svojega sindikalnega zaupnika. Sindikalni zaupnik: – ima pravico zastopati, predstavljati in varovati interese članstva – organizira in vodi delo skupine – sklicuje po potrebi sestanek skupine – je član izvršilnega organa sindikata podjetja, kjer izraža interese in zahteve članov sindikata, jih predstavlja ter jih usklajuje z interesi ter zahtevami članov sindikata pod-

jetja v drugih organizacijskih oblikah delovanja sindikata

- posreduje pobude, mnenja in zahteve v izvršilni organ in seznanja člane z njegovimi stališči
- sodeluje s sindikalnimi zaupniki drugih organizacijskih delov
- zbira pobude, ugotavlja interese članov v svoji skupini in pripravlja predloge stališč
- sodeluje v postopkih uveljavljanja pravic, obveznosti in odgovornosti članov sindikata ter delavcev iz delovnih razmerij in v postopkih varstva njihovih pravic
- sodeluje v delu organov upravljanja in drugih organov podjetja v primerih, ko gre za uresničevanje specifičnih interesov članov sindikata ter delavcev organizacijske enote katero predstavlja
- vodi aktivnosti v zvezi s pripravo in organiziranjem stavke.

16. teza

Organizacijske oblike znotraj sindikata podjetja predstavljajo osnovno demokratično jedro za izvajanje vseh sindikalnih akcij ter podlago za odločanje, organiziranje in vodenje stavke.

17. teza

Oblike in metode delovanja sindikata podjetja so:

- sestanki članstva
- delovanje preko organizacijskih oblik in njihovih zaupnikov
- javne razprave
- dajanje predlogov in zahtev ter pogajanja
- različne oblike pritiska kot npr.: zahteve o napovedi stavke, grožnje, upočasnjeno delo
- napovedi stavke
- organiziranje in vodenje stavke
- seznanjanje javnosti s stališči sindikata na različne načine (letaki, plakati, ipd.).

POGAJANJA

18. teza

Izvršilni organ sindikata podjetja zastopa in uveljavlja interese članstva, predlaga pogajanja za njihovo uveljavitev v organih podjetja in terja obvezno obravnavo sindikalnih stališč ter opredeljevanje do njih na podlagi argumentov pred sprejemom dokončne odločitve.

V vseh fazah pogajanj s poslovnimi in drugimi organi lahko sodelujejo zunanji strokovni sodelavci in aktivisti sindikata. Sindikat se pogaja s poslovnimi in drugimi organi na podlagi stališč sindikata, kolektivnih pogodb in drugih sindikalnih listin, skladno s statutom sindikata.

19. teza

Sindikat podjetja uveljavlja pravico do pogajanj, če predlagatelj, poslovni organ ali drugi organ podjetja v opredeljenem oziroma dogovorjenem roku ne obravnava oziroma se ne opredeli do pobud, predlogov in zahtev sindikata podjetja ali jih brez utemeljitve zavrne. Sindikat podjetja sproži postopek za odpoklic oziroma razrešitev pristojnega organa

oziroma njegovih posameznih članov v primeru, če ta organ kljub nasprotovanju ali drugačnemu mnenju sindikata podjetja sprejme odločitev, za katero je strokovno ugotovljeno, da ima oziroma bi lahko imela negativne posledice, ki vplivajo na delovno-pravni položaj delavca.

Sindikata podjetja sproži postopek za odpoklic oziroma razrešitev pristojnega organa oziroma njegovih posameznih članov v primeru, da ta organ v zakonitem roku ne obravnava oziroma sploh ne obravnava pobud, predlogov in zahtev sindikata podjetja v primerih, ko so člani sindikata zahtevali od sindikata zaščito svojih pravic.

V. ORGANI SINDIKATA

20. teza

Organi sindikata podjetja so:

- **občni zbor**
- **izvršilni organ (izvršni odbor, predsedstvo, konferenca, itd.)** in
- **nadzorni odbor.**

21. teza

Mandat izvršilnega organa in nadzornega odbora sindikata podjetja traja štiri leta.

Mandat nosilcev funkcij in članov organov sindikata podjetja je enak mandatu organa sindikata podjetja.

Ponavljanje mandatov nosilcev funkcij in članov organov v sindikatu podjetja ni omejeno.

22. teza

Delo organov sindikata podjetja je javno. S sklepi in drugimi akti izvršilnega organa sindikata podjetja se mora seznaniti članstvo (objava na oglasni deski, dostava gradiva vsakemu članu, preko zaupnikov, objava v glasilu podjetja, itd.).

23. teza

Občni zbor sindikata podjetja sestavljajo vsi člani sindikata v podjetju.

Občni zbor se lahko organizira po delih. Delegati ugotovijo na skupnem sestanku rezultate razprav po delnih občnih zboreh in sprejmejo ugotovitvene sklepe.

Občni zbor skliče izvršilni organ sindikata podjetja.

Člani sindikata podjetja na občnem zboru zlasti:

- ocenijo delovanje sindikata podjetja in njegovih organov v predhodnem obdobju
- sprejmejo usmeritev za delovanje sindikata podjetja in njegovih organov
- sprejmejo pravila sindikata podjetja oziroma njihove spremembe in dopolnitve
- izvolijo predsednika sindikata podjetja (če občni zbor sestavljajo delegati, ti samo ugotovijo izid glasovanja po posameznih organizacijskih oblikah)
- ugotovijo sestavo izvršilnega organa in izvolijo nadzorni odbor.

24. teza

Člani sindikata podjetja se najmanj enkrat letno sestanejo na članskem sestanku.

Na članskem sestanku člani sindikata ocenijo svoje delovanje in delo nosilcev funkcij v minulem obdobju, se seznanijo s po-

ročilom nadzornega odbora, sprejmejo letno programsko usmeritev in po potrebi dopolnijo sestavo organov sindikata podjetja ter obravnavajo druga pomembna vprašanja.

25. teza

Organi sindikata podjetja sprejmejo svoje odločitve z glasovanjem. Odločitve so sprejete, če je zanje glasovala več kot polovica članov organa.

26. teza

Izvršilni organ organizira in vodi delovanje sindikata podjetja ter opravlja druge naloge v zvezi z uresničevanjem nalog in vloge sindikata podjetja.

Izvršilni organ sestavljajo predsednik sindikata podjetja, sekretar, blagajnik in sindikalni zaupniki.

Izvršilni organ ima članov.

27. teza

Izvršilni organ je za svoje delo odgovoren članom sindikata podjetja.

Izvršilni organ izvoli sekretarja in blagajnika.

Opomba:

V sindikatih podjetij, ki imajo manj kot 30 članov lahko opravljajo dolžnost izvršilnega organa vsi člani, zato izvolijo samo predsednika, sekretarja in blagajnika.

28. teza

Izvršilni organ:

- vodi delo sindikata podjetja
- organizira delo sindikata podjetja ter usklajuje ter usmerja delo posameznih organizacijskih delov znotraj sindikata podjetja
- odloča o dodeljevanju finančnih pomoči članom sindikata
- zagotavlja in napoti na koriščenje brezplačne pravne pomoči članom sindikata podjetja
- zastopa člana sindikata v disciplinskem postopku, če ta to zahteva, v to privoli, ali če sindikat tako oceni
- sodeluje v postopkih iz delovnih razmerij delavcev in v postopkih pred organi, ki odločajo o pritožbah delavcev
- oblikuje in sprejema stališča do konkretnih vprašanj ter pripravlja predloge stališč in sklepov, ki jih sprejme sindikat podjetja
- zbira pobude in ugotavlja interese članov sindikata podjetja
- oblikuje in sprejema stališča do konkretnih vprašanj
- oblikuje in predlaga stališča sindikata podjetja do predlogov, mnenj, ocen in stališč širših sindikalnih organizacij v katere se povezuje sindikat podjetja in njihovih organov
- daje pobude za akcijsko sodelovanje z drugimi sindikalnimi organizacijami in delegira člane v te organe
- skrbi za obveščanje članov sindikata podjetja o delu in aktivnostih sindikata
- skrbi za usposabljanje članov sindikata
- ščiti sindikalnega zaupnika
- sodeluje v volilnih postopkih tako, da je članom sindikata omogočeno demokratično sodelovanje v kandidacijskih postopkih za delegate znotraj podjetja in delegate v družbenopolitičnih skupnostih

– opravlja funkcijo volilnega organa za sindikat podjetja

29. teza

Seje izvršilnega organa vodi in sklicuje predsednik sindikata podjetja, v njegovi odsotnosti pa sekretar ali član izvršilnega organa, ki ga določi izvršilni organ.

30. teza

Nadzorni odbor sindikata podjetja ima članov.

Člani nadzornega odbora se izvolijo po enakem postopku kot predsednik sindikata podjetja.

Člani nadzornega odbora izvolijo iz svoje sestave predsednika.

31. teza

Nadzorni odbor sindikata podjetja sprejema uveljavljanje dogovorjenih načel o zbiranju, porabi in gospodarjenju s sredstvi sindikalne članarine, ugotavlja skladnost koriščenja finančnih sredstev s sprejetim programom sindikata podjetja ter nadzoruje ali je finančno poslovanje v skladu s finančnimi in zakonskimi določili, pri čemer so mu dolžni pomagati organi sindikata dejavnosti in občinska organizacija sindikata.

32. teza

Nadzorni odbor po potrebi sprejema sklepe in predlaga sindikatu podjetja ukrepe za odpravljanje morebitnih nepravilnosti.

Nadzorni odbor o svojih ugotovitvah poroča članom sindikata podjetja na občnih zboreh in najmanj enkrat letno na članskih sestankih.

33. teza

Za obravnavo pomembnejših vprašanj s področja delovanja sindikata podjetja, lahko izvršilni organ sindikata podjetja ustanovi stalna ali občasna delovna telesa (svete, odbore ali komisije).

V sestavo delovnih teles se lahko enakovredno vključujejo tudi zunanji strokovni delavci in sindikalni aktivisti. Delovna telesa pripravljajo predloge za odločanje na izvršilnem organu.

VI. FINANCIRANJE IN FINANČNO POSLOVANJE

34. teza

Dejavnost sindikata podjetja se financira iz članarine in drugih prihodkov (sklad skupne porabe, dotacije, solidarnostna sredstva, ipd.).

Sredstva zbrana iz sindikalne članarine se namenijo za uresničevanje programov sindikata podjetja in se uporabljajo v skladu s pravilnikom o financiranju in finančnomaterialnem poslovanju v Zvezi sindikatov Slovenije.

Drugi prihodki se uporabljajo za sledeče namene: (navesti namene porabe).

Sindikata podjetja lahko določi višjo stopnjo članarine, kot je določena za Zvezo sindikatov Slovenije in sindikate dejavnosti Slovenije. Ta sredstva se uporabljajo izključno za izvajanje programov dejavnosti sindikata podjetja.

35. teza

Sindikata podjetja vodi finančno-materialno poslovanje skladno s finančnimi predpisi ter v skladu s pravilnikom o financiranju in finančnomaterialnem poslovanju v Zvezi sindikatov Slovenije.

Sekretar je odgovoren za namensko porabo sredstev.

36. teza

Sindikata podjetja upravlja z objekti družbenega standarda, katerih lastnik je in z objekti, ki jih bo dobil v svojo last.

37. teza

Pri sindikatu podjetja se organizira blagajna vzajemne pomoči. Člani blagajne vzajemne pomoči izvolijo na skupščini upravni odbor. Blagajna vzajemne pomoči deluje po svojih pravilih.

VII. SINDIKALNA PRIZNANJA

38. teza

Sindikata v podjetju oziroma njegov izvršilni organ se aktivno vključuje v politiko priznanj v zvezi sindikatov, pri čemer lahko podeljuje tudi priznanja sindikata podjetja.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

39. teza

Za delovanje sindikata podjetja mora podjetje zagotoviti administrativno-tehnične, prostorske in druge pogoje.

Pogoji za delo sindikata podjetja in za delovanje sindikalnih aktivistov ter njihovo zaščito vsebuje statut podjetja in kolektivna pogodba.

40. teza

Pravila sindikata podjetja in njihovih sprememb ter dopolnitve sprejemajo člani na občnem zboru oziroma članskem sestanku.

S sprejemom teh pravil prenehajo veljati pravila osnovne organizacije Zveza sindikatov Slovenije, sprejeta dne

41. teza

Ta pravila razlaga izvršilni organ sindikata podjetja.

42. teza

Pravila sindikata podjetja veljajo od dneva njihovega sprejema.

1. mesto na Letnarjevem memorialu

Septembra je bil v Gornjem gradu turnir v malem nogometu v počastitev spomina na tovariša Letnarja, ki se je pri plezanju smrtno ponesrečil. Prireditve Letnarjevega memoriala, ki je potekal pod okriljem delovne organizacije Smreka, smo se kot vsako leto udeležili tudi Elkrojevi igralci. Kljub odsotnosti Hrena, Železnika in Vodeba smo z zelo požrtvovalno igro premagali vse nasprotnike in zaslužno zmagali. V prvem kolu smo pomerili moči z favorizirano ekipo Kovinarstva. Z malo sreče in dobro igro smo jih ugnali. Pozneje je bil razpored ekip lažji in nihče nas ni mogel zaustaviti na poti do zaželenega cilja. Za prvo mesto smo prejeli pokal v trajno last. Ker smo ta turnir osvojili že dvakrat, nam preostane samo še ena zmaga prihodnje leto, kar bi pomenilo osvojitve prehodnega pokala in potrditev, da smo najuspešnejša ekipa memoriala.

Igrali smo v naslednji postavi: Čeplak M., Mekiš M., Dugaris L., Oprešnik M., Šušnar Z., Knežević Z., Remic F.

Milan Mekiš

Kot najlepši okraski z božičnega drevesa! Prodajalke pa ne krasijo naše trgovine zgolj z lepoto, marveč tudi z veliko pridnostjo in ustrežljivostjo!

OBČNI ZBORI OO ZSS BODO V PETEK OB 12. URI

14. decembra je IO ZS Elkroja pregledal pravila sindikata podjetja, ki so pred vami. Menil je, da so vsa podana pravila sprejemljiva za sindikat našega podjetja. Pri V. točki, ki obravnava v 20 tezi organe sindikata, smo se odločili, da bo za izvršilni organ imenovan izvršni odbor.

V petek, 22. decembra, bodo ob dvanajsti uri potekali občni zbori osnovnih organizacij ZSS, zato apeliramo na delavce, da si program pravil sindikata podrobneje ogledate, saj naj bi se v bodoči podjetniški družbi razvil močan sindikat, ki bo imel najvišje pristojnosti pri njegovem osnovnem poslanstvu – obvarovanju delavčevih pravic!

Spoštovani!

Od našega poslovnega partnerja smo prejeli FAX z naslednjo vsebino:

V teh dneh poteka v Angliji Fax – akcija, da bi izpolnila željo 7-letnemu bolnemu dečku.

Craig Sherygold leži v londonski bolnišnici »ROYAL MARSDEN«, ima možganski tumor in se mu življenje izteka.

Njegov cilj je, da pride v Guinnessovo knjigo rekordov in sicer z največjim številom poslanih kartic z željo k ozdravitvi.

Prosimo vas, da Craig Sherygold-u pošljete vsaj eno kartico na naslednji naslov:

Craig SHERYGOLD
56 – Selby Road – Royal Hospital
CARSHALTON BMS MLD
LONDON / GREAT BRITAIN

Hvala in lep pozdrav!

SREČNO NOVO LETO
* 1990 *

Atari ST Signum 2 STAD L3	Želja za naslednje leto nas vseh	Finesa finoča baharija	Ljud.godec	Del elekt. pribora	Dom.m.ime	Marjeta Acman	Mesto v Sibiriji	Vzhod jutrovo	Tavčar Milena	Žoga izven igrišča (orig.)	Ime rus. čelista Rostropo- viča
Želja za praznik i celo leto											
Fr. astrolog zdravnik Karla IV. 1503-1566											
Mizarsko orodje						Visoka igral.karta Bos. žen. ime			Bivši slov časopis. tehdnik		
Železniš. kompozic.					Star slovan				Prežihov Voranc Kuhar	Italija Najstarejša kamena doba	
...Nevada ↳					Volimo...			Bogastvo gozdov			
					Moštvo			Reka Po			
Marija Slapnik			Nevarnost za ladje				Združba				
			Naš kraj				Arg. mesto ob Parani				
Rasist Schmid				Stražnica ob meji							
				Slikarji							
Nemčija		Bivši Tomosov avto				Del skoka					
						Gl. mesto Urdmurtške SSSR					
Kisik		Zbirka podatkov Troger Pavla						Gora v Švici			Vsem mojim zvestim reševalcem SREČNO90
Polica								Okrasni kamen ki se spreminja	Teža embalaže	Trščica	Blagajna
Gobavost ↳											
					Ljubitelj ljubezen. pesništva						
Zadnja črka naša abecede		Jelka Rojten 13 in 16 črka			Kraj pod Nanosom vinska klet						
Mizarsko lepilo					Predsednik Portugalske od 1986 Mario						
Zevsova ljubica			Črnilo tinta				Oseba iz Pasternjak. dr. Živago				

PRIJETEN BOŽIČ IN ZDRAVO TER

USPEŠNO NOVO LETO

VAM ŽELI

UREDNIŠKI ODBOR

OBVESTILO

V enem prejšnjih Krojev smo Vas opozarjali na čas za izdajo denarja naše interne banke. Niko Vam sedaj zopet podaja obratovalni čas, ki je ob izplačilnih dnevih od 9. do 10. ure, in od 10.30 do 13. ure. Ob navadnih dnevih izplačuje od 10.30 do 12. ure. Niko in njegovi sodelavci Vas lepo naprošamo, da ne kličete po nepotrebem, če je že denar, saj s tem povzročate nervozo ne le enemu, marveč vsem, ki delamo poleg njega.

Hvala za razumevanje in srečno 1990!

Interna banka

NOVI PROSTORI LB IN SDK V TITOVEM VELENJU

Konec novembra so v Velenju predali namenu nove prostore LB TB Velenje in SDK. Z dograditvijo in razširitvijo prostorov sta obe pridobili boljše pogoje za delo, s tem pa tudi možnost boljšega servisa do uporabnikov njenih storitev.

Na priložnostni slovesnosti, ki so se je udeležili vsi vidni predstavniki gospodarskega in političnega življenja obeh občin, Titovo Velenje in Mozirje, je ob dopadljivem, slovensko obarvanem kulturnem programu spregovoril predsednik TB Velenje, tov. Anton Vrhovnik in podrobneje predstavil razvoj in delo banke in orisal novo pridobitev. V priložni zgradbe so odkrili doprsni kip Petra Mussija, človeka, katerega delo pomeni znaten prispevek k razvoju denarnišva na našem območju. Ob tej priliki je bila predstavljena tudi publikacija Aleksandra Videčnika »Denarnišvo v Šaleški in Zgornji Savinjski dolini«, delo, ki naj bi ohranilo spomin na razvoj denarnih zavodov na območju obeh dolin.

•Vida Skok

STAROLETNO BLEBETANJE

Kaj vse se je letos zgodilo! Vsako leto je bolj razburljivo in ko že mislimo, da je doseglo skrajno točko, se naslednje leto prepričamo, da ta vrhunec ne sega letošnjemu niti do kolen; predvsem kar zadeva politične in gospodarske spremembe.

Slovenci smo doživeli svojo pomlad. Tresi smo se za naše politike, se čudili kako »rulja« v Srbiji naseda Miloševiću, v službo smo prihajali skrokani od prečutih noči ob televizijskih sprejemnikih, ko so se partiji šli prelomne seje in držali pesti za našega teniškega asa v predsedstvu, za katerega je novinarka Mladine rekla, da ima takšen obraz, kakršne so razmere v Jugoslaviji. Saj res, se vam ne zdi, da je nekoliko shujšal. In Kučan, kako je posivel, zraven pa omenimo še rahlo povesene Stanovnikove brke, ki bi jih bil vesel vsak filadelfijec ali pa kar trenutno aktualni dedek Mrz. S ta pravim dedkom Mrzom se ta trenutek lahko kosa samo še Marković, ki nam usipa iz svojega koša kup ukrepov in konvertibilne dinarje. Kako lepo se sliši! Konvertibilni dinar. Gorje konvertibilnim valutam ob takšni konkurenci! Mi bomo že pokazali svetu, kaj pomeni, ko se borna Juga zbere skupaj – seveda ne v smislu mitingaških programov in groženj podivjanega ljudstva, ki spominja na film Dan potem. Gre namreč za film, ki prikazuje, kaj se zgodi zemljanom, ko si »potalajo« vsak svoje atomske bombe in so že naslednji dan po katastrofi brez kruha in brez vsega. Za zadnje drobce užitnih reči pa se tepejo in streljajo, moralne norme nimajo več nobene veljave. Zakon močnejšega, torej. Vsaka podobnost z Jugoslavijo in filmom ni prav nič slučajna. Razlika je morda v tem, da nam nihče ni vrgel atomske bombe! V gospodarskem razsulu bo tako veljal mal-

ce korigiran zakon džungle. Kdor se ni zmožen preživeti, naj propade. Kaj to pomeni, ko smo bili vsa povojna leta navaženi slabe »pofilikati« in na koncu sami komaj preživeti, ni vredno razglablјati. In če se še malo navežem na omenjeni film, tudi ni dosti manjkalo, da bi se pričeli klati. Škoda res, da nismo Romunija in bi svet ne vedel za tanke, Kosovo, Vlašija, za naše vsesplošno bratstvo in enotnost, ko smo si enotni le v mnenju, da nismo enotni. Toda, že Romunija lahko komaj služi za zgled, saj se kljub blokiranim komunikacijam najde kaka luknja skozi katero pronikne, da se jim je začela tako kot vsem ob železni zavori »dogajati« nova zgodovina. Šarmantni Čaušesku jo pa za tri dni pobriše v tujino s poprejšnjimi navodili, kako postopati z demonstranti. Po svoje je pravi frajer! Ko gre naš Drnovšek v tujino, nikomur ne pusti naročil, marveč mu drugi sporoče, da za predsedniško mizo ne bo več toliko stolov, kot jih je bilo pred odhodom. Če vzamemo dejstvo dobesedno, bi bilo glede na znano stanje lesne industrije resnično težko nadomestiti pogrešani stol. Če vzamemo v prenesenem pomenu, pa bi jaz na Drnovškovem mestu raje počivala nekje na Grand Canarii in prebiralala Financial Times, kot pa doživljala travmatične trenutke, ko me nekdo ob vrnitvi iz tujine ne bi maral.

No, saj bo kmalu konec mandata in dragemu nam predsedniku ne bo treba skrbeti, če mu bo od težkih uric ipadel kak las, marveč se bo lahko vključil v eno izmed strank, ter v miru premišljal, kaj pomeni predsednikova hoja po jajcih, poleg tega pa bo obujal spomine na previdne izjave, da je volk še vedno zelo sit in se koza brezskrbno pase za ograjo. Hkrati bosta z zaslužnim Smoletom lahko mirno praznovala Božič, do katerega smo se končno prigreblji. Tako bo letos po mnogih letih zaživel Božič tak, kakršen je stoletja ukoreninjal slovenski narod, ga identificiral in umeščal v krščanstvo, česar si nismo smeli ali hoteli priznati, včasih pa smo v njem videli samo odklone, ki so se tu in tam pokazali med vojno in s pravo tradicijo nimajo ničesar opraviti. Človek pri tem pozabi na ironijo politike, saj se vrača nazaj v svoje otroštvo, v toplino ognjišča, v zavetje babičinega naročja. Kakorkoli že, na začetku sem vam hotela napisati nekaj lepega, pomirjujočega, a so mi vajeti ušle iz rok in politični drobci so prav posmehljivo preskakovali po možganih in papirju. Da je vsaj kaj lepega in zabavnega v pričujoči številki, je poskrbel Niko s svojimi križankami, iz svetovno znanih kuhinj pa sem za vas izbrskala nekaj preizkušenih idej za novoletno mizo. Seveda nisem pozabila tudi na tipično žensko branje, ki ga v novoletnih številkah vedno pogrešate in ga včasih tudi v revijah težje najdete.

Želim Vam veselja in harmonije, vročih božičnih potic in mirne novoletne dni. In ne pozabite se zaljubiti, tisti ki se še niste!

Vaša urednica Andreja

Njegov in njen zakon

Prav nič presenetljivo ni, da imata moški in ženska različno mnenje o zakonu. Raziskovalci pravijo, da ti različni mnenji pressegata razliko med spoloma in da dejansko prodirata v posamičen zakon. Z drugimi besedami: V istem zakonu imata lahko mož in žena različno mnenje o zakonu. Govorimo torej o moževi in ženini različici zakona, ki se le redko med seboj ujemata. Raziskovalci opisujejo ta pojav kot »dva različna zakona v enem«. Pokazalo se je, da mož in žena močno različno gledata na vrsto in pogostost spolnih odnosov; različno mnenje imata tudi o skupnem obravnavanju težav, o tovarištvu med njima, o odločanju in celo o opravljanju raznih gospodinjstkih dolžnosti.

Moškim zakon nedvomno dobro dene. Poročeni moški so že telesno predvsem pa duševno bolj zdravi od samskih. Še več, poroka prinese moškemu tudi prednost v poklicu in lahko poveča njegovo zmožnost za zaslužek. Preprosto povedano, moškemu se zakon izplača. Neka študija o samomorih navaja na primer, da lahko izmerimo rešilni učinek zakona na moške. Samomor namreč napravi veliko več samskih kakor poročenih moških; v združenih državah je samskih samomorilcev dva-krat več. Pomen, ki ga večina moških pripisuje zakonu, kaže tudi dejstvo, da se večina ločencev in vdovcev znova poroči dokaj kmalu zatem, ko izgube prejšnjo partnerko.

Na žalost pa še nobena raziskava ni pokazala, da bi zakon ženski prav tako dobro del kakor moškemu. Precej socioloških študij pa navaja, da so ženske v zakonu nesrečne. Študija o zakoncih, ki so prišli v neko zakonsko posvetovalnico, kaže na primer, da je bilo v prvem letu zakona nesrečnih veliko več žensk kakor moških. In prav nič ni kazalo na to, da bi se ta nesreča pozneje kaj prida unesla, saj so se ženske tudi v naslednjih letih zakona počutile bolj nesrečne kakor njihovi možje. Ženske vidijo tudi več, včasih celo dvakrat toliko težav kakor možje. Toda večina omoženih žena nāvzlic svojemu nezadovoljstvu menj, da so tako same kakor tudi njihovi zakonci srečni. Zdi se, kakor da bi ženam vcepili v glavo prepričanje, da je zakon vedno »srečen«, ne glede na njegovo kakovost, tako da tudi manj dober zakon voljno opisujejo kot srečen.

Omožene ženske so manj zdrave kakor oženjeni moški, še bolj je omajano njihovo duševno zdravje. Več omoženih žensk kakor oženjenih moških čuti, da:

- so na robu živčnega zloma;
- jih vse bolj zajema duševna tesnoba;
- imajo svoj zakon in tudi same sebe za pomanjkljive;
- se ne morejo ustrezno prilagoditi, da bi bil zakon srečen.

Različne raziskave ugotavljajo pri omoženih ženskah več znamenj duševne stiske kakor pri oženjenih moških:

- Večkrat imajo fobične reakcije.
- Pogosteje jih napade depresija.

– Veliko pogosteje se zatekajo v pasivno vedenje (lažja pot).

– Pogosteje kakor moški kažejo znamejnja omajane duševnega zdravja, kakor so živčnost, brezvoljnost, nespečnost, trenenje rok, nočne more, omedlevanje, glavoboli in pospešen srčni utrip.

Ta podoba ostane za omožene ženske prav tako neugodna, če jih primerjamo s samskimi ženskami. Opisana znamenja torej niso posledica razlik med spoloma, marveč posledica zakona. Cena, ki jo morajo plačevati v zakonu ženske, v nasprotju s prednostmi, ki jih zakon prinese moškemu, kažejo tudi podatki, da so samske ženske telesno in duševno veliko bolj zdrave kakor samski moški.

K temu tudi prav nič ne pripomore pojav, ki ga je neki pisec označil »zakonska strmina«. Ta pojav je, da se moški radi poročajo z ženskami, ki po letih kakor tudi po izobrazbi in poklicnem delu rahlo zaostajajo za njimi. To že samodejno podeljuje moškemu nekaj premoči, ženska pa tako dobi nekoga, ki bo »skrbel zanjo« (kar že samo po sebi potrjuje možovo zavest, da ženo prekaša).

Mnenje, da zakon večino žensk **pretrese**, ni novo. Za večino žensk na vseh družbenih ravneh pomeni že sama poroka resno prelomnico v življenju. Celo pri najmočnejših ženskah lahko poroka omaje čustveno trdnost. Z veliko prelomi, spremembami in trganji se sprijaznimo, saj zakon ni nenehni medeni mesec, kakor si ga zamisljajo mlada dekleta. Toda če se mlada žena prenareja, da je vse tako lepo in sijajno, kakor je bilo pred poroko, si utegne nakopati hudo obremenitev. Nenehno vzdrževanje videza je namreč hudo naporno. Poročena ženska tudi ne more več toliko streči svojim potrebam, kakor jim je stregla, ko je bila še samska in se je ravnala po svojem urniku. Če je živela doma,

je najbrž zanjo skrbela mati, zdaj pa mora sama skrbeti zase in še za moža.

Najhujši pretres pa je nemara spoznanje, da mož ni takšen vitez v sijajnem oklepu, kakor je mislila o njem. Zdaj ga vidi v naravni, življenjski velikosti. V resnici ni ne tako močan, kakor je mislila, ne tako zaščitniški, kakor se je nadejala, pa še umsko je pravzaprav ne prekaša. Spoznanje, da njen mož ni vseveden in nezmotljiv, žensko včasih tako pretrese, da se ne more sprijazniti z njegovo resnično podobo. Tako svojim siceršnjim bremenom raje prida še trdo prizadevanje, da bi si ohranila to idealno podobo o možu, s čimer pa samo še podpihuje njegovo lastno dobro mnenje o sebi.

Vendar pa je še marsikje na svetu najhujša preskušnja, ki doleti žensko po poroki, to, da jo zakon potisne na nižji družbeni položaj, kakor ga je imela pred poroko. Ponekod, tudi v nekaterih najbolj razvitih državah, ima namreč omožena ženska manj pravic kakor samska in je njen položaj že po pravnih merilih nižji od moževega. Ženska torej marsikje s poroko izgubi kar precej zakonitih pravic. Zato se mora tam ženska tudi duševno veliko prilagajati, precej bolj kakor moški, če hoče, da je zakon uspešen, saj je le malokatera tako srečna, da bi jo ob polomu čakalo varno zatočišče. In tako se ženske še dodatno prizadevajo in se pri tem ne zavedajo, da samo še povečujejo neravnovesje v svojem zakonu. Ženska se torej prilagaja, popušča, se podreja, spreminja svoje želje in jih uravnava z moževimi in, kar je najhujše, vse to pogosto počne molče. Pravzaprav se prilagaja moževim pričakovanjem in se vkaluplja v model, kakršnega narekuje on. Ženske se v resnici oblikujejo po svojih možeh, kar so nekoč že opisali kot »pigmalijski učinek«. Moški se precej manj oblikujejo po svojih ženah. In marsikatera ženska sčasoma povsem otopi in se sploh ne zaveda več, da se je spremenila. Ena izmed najbolj pretanjenih sprememb je izguba spolne identitete.

Ha! Srečno pa zdravo pa...

Marsikatera ženska nad dvajsetim letom se čuti po poroki spolno manj privlačno, nekaterim se celo zdi, da so nekam brezspolne. Ta »nevtalizacija« doseže vrhunec, ko njihovo spolnost priduši materinstvo oziroma jo same zadušijo z njim.

Naj zveni še tako pretirano, toda veliko žensk se res »izrodi v soproge«. Sprijaznijo se z manj spoštovanim položajem matere in gospodinje in z življenjem zgolj med štirimi stenami, s čimer potrjujejo svoj podrejeni položaj tako v zakonu kakor v svetu zunaj njega. Še več, služba gospodinje je enolična, nima prihodnosti in možnosti napredovanja. Gospodinjске dolžnosti le redko spodbujajo ženine sposobnosti. Zato so marsikdaj podobne prisilnemu delu, zlasti, kadar je možovo delo zunaj doma strokovno in izčrpno, tako da mož napreduje in se razvija in ženo pre-raste, pri čemer se prepada med njima nenehno pogloblja.

Dr. Miriam Stoppard
(izdala Biti ženska
v sodobnem svetu)

STRES

Vzroki stresa

Odgovor telesa na »pobeg ali umik« lahko izzovejo različne okoliščine. Kratkotrajni stres, ki ga doživimo, ko nas ustavijo zaradi prehitre vožnje ali ko nam izropajo stanovanje, se lahko pojavi le enkrat in ga zato tedaj zadovoljivo obvladamo, razen če ne pride v navado. Dolgotrajni stres pa je posledica življenjskih okoliščin, ki jih skorajda ne moremo obvladati. Take okoliščine so na primer težavni delovni pogoji, spolne težave, moteni odnosi med partnerjema, bolezen, smrt, zlasti bližnjega sorodnika. S takimi težavami in motnjami se težko uspešno kosamo in lahko povzročijo različne stopnje stresa.

Posledice stresov

Kakor smo videli, terja od telesa stres močne odgovore in povzroči, če traja ali je hud, številne telesne ali duševne bolezni. Če na primer ostane krvni tlak dlje časa povečan, okvari arterije in včasih povzroči tudi srčni napad. Vendar se bolezen po navadi pojavi, ko so pritiski tako močni, da jih človek ne more več obvladati (glej razpredelnico). Tudi nekatere znane motnje so povezane s stresom, na primer migrenski glavobol, ki lahko vodi pri občutljivejših ljudeh v odvisnost od zdravil proti bolečinam. Tudi nekatere kožne bolezni, kot sta ekcem (dermatitis) in srbečica, lahko poslabšata stres in zaskrbljenost. Splet motenj, kot so krči v drobovju, moteno izločanje želodčne kisline in čiri na dvanaesterniku, lahko temeljijo na stresu.

S stresom so povezana tudi nekatere huda obolenja, ki ogrožajo življenje, na primer kronično povečan krvni tlak, bolezni srca, čir na želodcu, artritis, astma in sladkorna bolezen. Dokazali so celo, da je človek ob stresu bolj dovzeten za okužbe, predvsem virusne. Nekateri strokovnjaki trdijo, da lahko celo nastanek raka neposredno povežemo s stresom.

Nekatere bolezni, povezane s stresom, so značilne samo za ženske. Med njimi so motena menstruacija, bolečine v mali medenici, spolne težave, zadrževanje tekočine pred menstruacijo, čezmerna poraščenost in motnje ovulacije, ki lahko ovulacijo zavro, kar vodi do amenoreje (izostanek mesečnega perila) in neplodnosti.

Lestvica stresov

Zdravnika dr. Thomas H. Holmes in dr. Richard H. Rahe z univerze v Seattlu sta naredila stresno lestvico 43 dogodkov, ki se lahko primerijo vsakomur med nami. Za vsak dogodek sta določila število točk od 11 do 100, ki označujejo stopnjo stresa. Po njunem mnenju je 40 odstotkov možnosti, da vsakdo, ki v letu dni zbere 150 točk, zbolí. Če pa zbere 300 točk, ima 80 odstotkov možnosti, da zbolí.

	Točke
Več preprirov z zakoncem	35
Večja zadolžitev ali posojilo	31
Zavrnitev zadolžitve ali posojila	30
Nova odgovornost v službi	29
Otroci zapustijo dom	29
Težave z zakončevimi sorodniki	29
Velik osebni uspeh	28
Zakonec začne ali neha delati	26
Začetek ali konec šolanja	26
Sprememba stanovanjskih razmer	25
Spremenjene osebne navade	24
Težave z nadrejenim	23
Spremenjeni delovni pogoji	20
Sprememba bivališča	20
Sprememba šolanja	20
Sprememba razmer v prostem času	19
Spremembe v verski dejavnosti	19

Glavoboli	Nespečnost	Motnje mesečnega perila	Suha usta	Škrtanje z zobmi
Bolečine v želodcu	Potreba	Mravljincenje in občutek,	Vlažne dlani	Pretirana požrešnost
Bolečine v prsnem košu	po spancu	kakor da nas v rokah	Hladne roke	Bolečine in zbadanje
Zbadanje pri srcu	Driska	in nogah zbadajo igle	Izpuščaji na koži	v mišicah zaradi mišičnih krčev
	Zaprte	Trzanje z vekami		

Obvladovanje stresa

Odziv »spopad ali umik« pripravi telo na delovanje in ne na razmišljanje. Vendar pa lahko z razmišljanjem o svojih težavah vplivamo na odločitve. Telo, nasičeno z adrenalinom, pa nas odvrča od razumnega sklepanja. Ne moremo se zbrati, če nam razbija srce in so napete mišice pripravljene na delovanje. Zato poskusimo odstraniti vzrok stresa in si postopno izoblikujemo načela, s katerimi lahko zmanjšamo učinek stresa.

Najpomembnejše je, da stres obvladamo. Precej manj je pomembno, kako to dosežemo. Vseeno je, kakšne rešitve izberemo, najsi so še tako nenavadne. Če nam ustrezajo in pomagajo, jih uresničimo.

Poskusimo stres premagati, kakor je opisano.

KAKO LAHKO PREMAGAMO STRES

Razbremenitev

Zaskrbljenost si moramo spraviti iz misli. Nekaterim ljudem se to lažje posreči kakor drugim. Vendar se te večšine lahko naučimo, če vztrajamo. Poskusimo namerno čim

Sprememba v družbenih dejavnostih	18
Zmerna zadolžitev ali posojilo	17
Sprememba v navadah spanja	16
Več ali manj družinskih srečanj	15
Sprememba v navadah hranjenja	15
Počitnice	13
Božič ali novoletni prazniki	12
Manjše kršitve zakonov	11
Zakončeva smrt	100
Razveza	73
Ločeno življenje od zakonca	65
Začasen zapor	63
Smrt v družini	63
Poškodba ali bolezen	53
Poroka	50
Odpustitev iz službe	47
Ponovna sprava v zakonu	45
Upokojitev	45
Bolezen družinskega člana	44
Nosečnost	40
Spolne težave	39
Nov družinski član	39
Izboljšanje položaja v službi	39
Spremembe gromotnega stanja	38
Smrt bližnjega prijatelja	37
Drugačen način dela	36

Znamenja stresa

Seznam znamenj stresa je lahko precej dolg. Imeti jih moramo za opozorilna znamenja, ki lahko vžgejo zažigalno vrvico in povzročijo eksplozijo. Ob hudih znamenjih, ki jih pripisujemo stresu, moramo vedno in neizogibno poiskati zdravnika, da nam po potrebi predpiše ustrezno zdravilo. Če zdravnik meni, da so znamenja čustvenega ali psihičnega izvora, nas morda napoti v ustrezno ustanovo, kjer nam bodo pomagali.

dlje prezirati svojo težavo. Dlje ko jo brzdamo in se ne vznemirjamo, več časa ima telo, da uduši odziv spopada in umika in tako zmanjša stres in zaskrbljenost. Ta preprost mehanizem nam omogoča, da se približamo resnični težavi in jo mirno obvladamo povsem stvarno, ne da bi se preveč razburili.

Zabava

Uživajmo in pojdimo s prijateljem na večerjo, privoščimo si popoldne za pohajkovanje in nakupovanje ali ob koncu tedna kam odpotujemo. To nas sprosti, okrepi in stori, da si spet popolnoma izpraznjeni akumulator. Medtem ko se zabavamo, večina težav splahni.

Telesna dejavnost

Stresa se lahko znebimo s kakršnimikoli naporom, ki so nam všeč in ki jih telesno zmoremo. Kakršnakoli telesna dejavnost deluje proti učinkom stresa; nam sprošča telo in duha, da lažje razsodno obravnavamo svoje težave.

Na lepem ugotovimo, da tek ali tenis ali kakršna hišna opravila, na primer pleskanje sten ali čiščenje tal sprostijo napetost v nas.

Če smo telesno pri močeh, kar pomeni, da se redno hranimo in veliko telovadimo, se lažje spopademo s težavami. Bolj sposobni smo, prilagodljivi, prožni in vztrajni.

Sprostitev

Delovanje stresa na telo lahko zavremo z različnimi vajami za obvladovanje mišic ali dihanja, z jogo, avtogenim treningom, ki se jih naučimo pri usposobljenem učitelju. Čeprav je nenavadno, a nam vendarle koristi, če se naučimo nadzirati svoje valove alfa v možganih ali usposabljanje napravo za biološko povratno zvezo, s katero lahko nenehno nadzorujemo stopnjo sprostitve.

Mnenje drugih

Večina težav, ki se nam zde tako nepremostljive in samo nam lastne, ni prav nič nenavadnih. Poiščimo nasvet nekoga, ki ima izkušnje s podobnimi težavami. Tak človek nam lahko razkrije druge strani naše težave. Imamo tudi različne skupine, na primer ozdravljene alkoholike, ljudi s povečanim krvnim tlakom in druge, ki se ukvarjajo prav s pomočjo ljudem v stiskah. Tudi različni svetovalci in zdravniki nam naše težave prikažejo v pravi luči in že pogovor o njih nam lahko prinese olajšanje. Če težavo z nekom delimo, jo razpolovimo. Družina in prijatelji z nami sočustvujejo in so nam pripravljeni svetovati, vendar se moramo zavedati, da so čustveno na naši strani in da lahko čisto samo še prilijejo gorivo na razplamtelo dogajanje.

Gospodarjenje s časom

Stres pogosto povzroči slabo gospodarjenje s časom, na primer zamujanje pri službenih dolžnostih ali pri hišnih opravilih. Zato je pomembno, da si določimo vrstni red opravil in najprej opravimo najpomembnejša. Pazimo, kako čas izkoristimo. Po potrebi si za nekaj dni beležimo opravila, ki jih moramo postoriti. Napravimo si vrstni red opravil po pomembnosti. Presenečeni bomo, ko bomo spoznali, koliko časa smo zapravili in koliko smo ga koristno uporabili. Tak poskus je že sam po sebi prava učna vaja.

Obrzdana pričakovanja

Vedeti moramo, kakšno breme si lahko naložimo in koliko v določenem času zmoremo. Sprijazniti se moramo s tem, da ne moremo povsem obvladati sveta okoli sebe. Če se postavimo na trdna tla in si začrtamo dosegljive cilje, se stres zmanjša, medtem ko se utegne ob neuspehu pri uresničevanju pričakovanj le povečati. Če se komu zdi, da je sposobnejši od Tolstojja, naj kar napiše roman, vendar naj ne pričakuje, da ga bodo ljudje imeli za Tolstojja in da bo njegov roman kar pri priči uspešnica. Bodimo torej stvarni.

OPRAVIČILO

Cenjene bralce prosimo, da nam oprostijo neljubo zamenjavo kolofona v prejšnji številki. Do zamenjave je prišlo zaradi izredno kratkih rokov in sopadanja terminov za dve glasili.

Tiskarna

Umik

Temeljitejša rešitev je, da povsem prenehamo dejavnost, ki nas peha v stres. Če nam gre na primer kak sorodnik na živce, mu pojdimo za nekaj časa s poti. Končno velja pogovor: Manj, ko se vidimo, raje se imamo. Seveda pa terja umik tudi nekaj napora. Če

na primer spoznamo, da s šefom ne moremo shajati, bomo morda poiskali drugo službo. Če nam je hiša, v kateri živimo, zoprna, razmislimo o tem, da bi se preselili v drugo hišo in verjetno tudi v drugo okolje.

Dr. M. Stoppard

Kaj meni B-izmena o

PODPISU POGODBE Z MUSTANGOM:

...edino pametna poteza.
...ko se bo uvajalo, bomo videli. Ko bo roba v krojlnici, se bomo pa kregali.
...več koristi bomo imeli od Mustanga kot od Srbije.
...veliko bomo morali dati za licenco.
...učitelji za priučevanje, ki bodo prišli dol, so predragi.
...če bo »zalafulo«, bo v redu.
...premalo vemo. Edino iz Kroja smo lahko prebrali o podpisu pogodbe. Oni, ki so podpisovali, morajo za to resno odgovarjati.
...nič nimam proti, če bo v redu.
...sprašujem se, koliko denarja nam bo ostalo in koliko ga bomo morali dati njim.
...fino je, da se povezujemo z Evropo, ko je tukaj tako sranje.
...no, firma je znana. Dobra je! Če bomo dobro delali, bomo uspeli.
...rizično, rizično!
...če bomo to speljali do končnega efekta, bomo dali direktorju medaljo!

BOJKOTU SLOVENSKEGA BLAGA V SRBIJI:

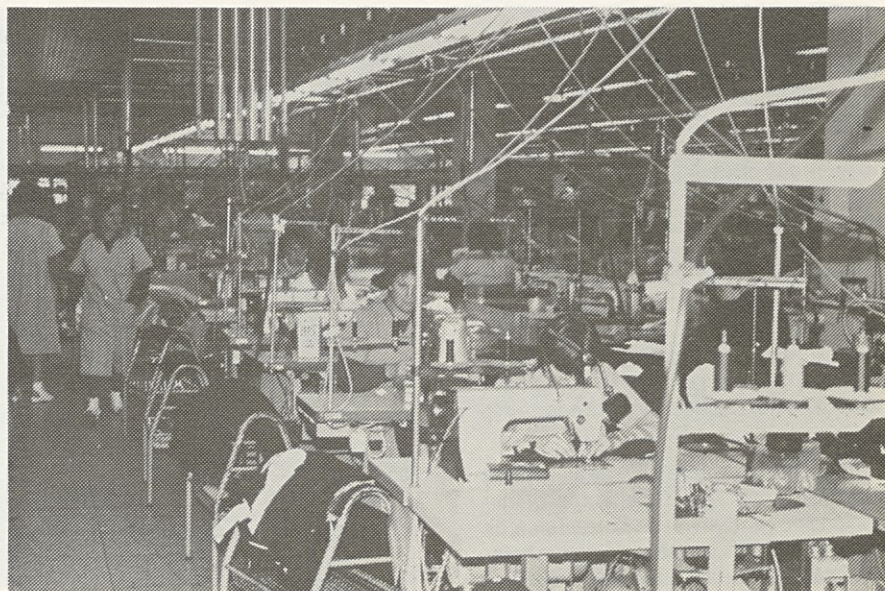
...nič ni lepo tole zafrkavanje.
...naj zapro tržišče, nas nič ne prizadene!
...se bomo že znašli brez njih.
...mi še one bojkotirajmo, pa bo!
...bodimo zase, oni naj bodo pa zase.

...ja, saj smo slišali, da naj bi v Alibunarju nekaj mečkali, štrajkali, ali kaj. Presneto, mi smo jih učili, vse so dobili, zdaj pa tole.
...dokler je v Srbiji takšno vodstvo, ni čudno, da je vse narobe. Če bi ga zamenjali, bi se dalo z njimi najbrž bolje sporazumevati.
...bojkot je bolj izguba zanje.
...naj vodstvo vse skupaj uredi. Narod ni nič kriv, situacijo so naredili pa tako, da ne veš, kdo je kdo. Politiki naj delajo po pameti, da bo mir, ne pa da se vsak z vsakim krega. Skrajnosti ne vodijo nikamor. Bodimo internacionalisti. To, kar je zdaj, je tragedija! Se sploh zavedamo, kaj bomo dali oziroma pustili otrokom.
...politike bi bilo treba za ušesa.

ŽELJAH ZA PRIHODNJE LETO:

...veliko, veliko denarja.
...zdravja...
...da bi nam dobro šlo. Če bo podjetju dobro šlo, bo nam tudi.
...dobrega poslovanja in dobrih plač.
...starejši si želimo mladosti. Oh, ko bi lahko odbrisala vsaj 10 let!
...več veselja, humorja in harmonije.
...naj se pijača poceni.
...več relaksacije.
...veselje naj se vrne!

AB

B - izmena

Vročte tekoče zadeve

Hot Scotch

Ta pijača ne pusti nikogar hladnega

Kozarec: 130 kalorij = 546 joulov

V kozarec za grog damo zvrhano žličko sladkorja in 2 žlici vroče vode ter mešamo, da se sladkor raztopi. Dodamo 2 kozarčka škotskega viskija in rezino limone ter napolnimo kozarec z vrelo vodo. (V kozarec damo srebrno žličko, da steklo ne počí.)

Jamaica-Boy

Prava »kurjava«, kadar zunaj zmrzuje

Kozarec: 170 kalorij = 714 joulov

V kozarec za grog damo sok 1/2 limone, 2 kozarčka ruma in 1 zvrhano žličko sladkorja. Mešamo, da se sladkor stopi. Dodamo 2 klinčka in majhen košček cimeta ter napolnimo kozarec z vrelo vodo.

Hot Kiss

Pijača iz rdečega vina, ki pogreje, ko je mraz

Kozarec: 300 kalorij = 1260 joulov

Za vsak kozarec damo v kozico 1/8l rdečega vina, 2 kozarčka ruma, 3 kocke sladkorja, 1 neolupljeno rezino jabolka, nabodeno s 3 klinčki. Segrejemo, vendar ne pustimo zavreti, potem nalijemo kozarce. (V kozarec damo srebrno žličko, da steklo ne počí.)

PRIVOŠČITE SI NA SILVESTRA ALI NA NOVEGA LETA DAN

Jetma pasteta

PAŠTET

Sestavine za 8 oseb:

korenček
3 čebule
500 g telečjih jeter
4 žlice olja
150g surovega masla
žlica seseklanega peteršilja
žlička soli
2 noževi konici popra
noževa konica naribanega muškarnega oreška

Korenček in čebulo grobo narežemo, jetra pa zrežemo na koščke. Razgrejemo olje, na njem prepražimo jetra in jih damo v skledo. Razpustimo 30 g surovega masla in na njem do mehkega zdušimo korenček in čebulo. Zelenjavo, peteršilj in jetra s strojčkom zmeljemo, kolikor se da drobno; začínimo. Vmešamo preostalo surovo maslo in še enkrat zmeljemo. Maso natlačimo v model in jo 10 ur ohlajamo; zvrnemo jo na pladenj.

Svinjska pečenka s suhimi slivami

150g suhih sliv
2 kislí jabolki
1,5kg svinjskega plečeta z vrezanim žepom
1/2 žličke soli
2 noževi konici črnega popra in ingverja v prahu
4 žlice maščobe za peko
1-2 skodelici vroče mesne juhe

1/2 skodelice smetane
žlica ribezovega želeja

Suhe slive v vodi zavremo, odstavimo od ognja, jih ohladimo in poberemo iz njih koščice. Jabolki olupimo, ju razrežemo na četrtinke, odstranimo peščičevje in ju narežemo na večje kose. Meso operemo, obrišemo in ga znotraj po vrezanem žepu natremo s soljo, poprom in ingverjem. Jabolka in suhe slive nabašemo v žep, ki ga zašijemo. Maščobo razgrejemo in na njej od vseh strani opečemo meso. Pečico segrejemo na 180°. Maščobo odlijemo, da je ostane samo malo. Od strani prilijemo k mesu skodelico mesne juhe in pečenko v pečici 1-1 1/2 ure do mehkega dušimo. Če je potrebno, še prilijemo vroče juhe. Meso damo na toplo, sok od pečenja pa razkuhamo s smetano, primešamo žele in začínimo s soljo in poprom. Iz mesa poberemo niti in ga narežemo na rezine.

Postrvi za sladokusce

Za sladokusce, ki skrbijo za vitkost

4 porcije po 260 kalorij = 1088 joulov

4 postrvi, 1 limona, sol, poper, 50 g surovega masla, 1 žlica seseklanega peteršilja, po 1/2 žličke vinjaka in worcestrske omake.

Postrvi oplaknemo pod tekočo vodo in osušimo s kuhinjskim papirjem. Limono olupimo (tudi belo kožico) in zrežemo na rezine. Postrvi zunaj in znotraj posolimo in popopramo. Položimo jih na kose debele alufolije.

je, namazane z maslom, in obložimo z rezinami limone. Folijo zapremo in robove trdno stisnemo. Pečemo 25 minut v pečici, ki smo jo ogreli na 250 stopinj. Medtem zmešamo zmeščano surovo maslo s soljo, poprom, vinjakom in worcestrsko omako. Postrvi ponudimo s to omako in zeliščnim maslom, zraven krompir s peteršiljem in kumarično solato.

Čokoladna pena

100g jedilne čokolade ali čokoladne tablice

žlica surovega masla
3 rumenjaki
4 beljaki
ščepec soli
2 žlički sladkorja v prahu
naribana lupina
1/4 pomaranče

Čokolado razlomimo na koščke in jo s surovim maslom v vodni kopeli raztopimo in premešamo. V vroči vodni kopeli zmešamo s čokolado še rumenjaki; voda v posodi pri tem ne sme zavreti. Beljake posolimo in jih stepemo v zelo trd sneg. V čokolado stresemo sladkor v prahu, dodamo pomaračno lupino in vse dobro premešamo. 3 žlice snega prav tako dobro zmešamo s čokoladno maso, da postane rahlejša. Preostali sneg nato nadevamo na čokoladno maso in ga s kuhalnico, nikakor pa ne z metlico, vmešamo v čokoladno maso. Nato čokoladno peno ohladimo in jo postavimo v hladilnik, dokler je ne postrežemo. Krema po okusu okrasimo s toličeno smetano in z vloženi česnjami.

Žrebanje nagradne križanke

1. nagrada - 500.000.- din
KROPOVŠEK Janez, DSSS

2. nagrada - 300.000.- din
FARBAŠ, krojilnica A

3. nagrada - 100.000.- din
BLEKAČ Štefka, kuhinja

Novoletno nagradno križanko z novimi nagradami oddajte do sredine januarja!

AM, AB

TAJNICI

Dva direktorja klepetata na poslovnem kosilu.

- Če greva z mojo tajnico kaj pisat, mi pravi: »Tov, direktor, ali se greva tipkat? Nekoč sem ji jaz predlagal, če se greva tipkat, a ni bila za to. Ko pa je naslednjič bila pri volji, sem ji rekel, da sem že na roke naredil.

- No, to pa res ni nič! Da vidiš, kako je moja dobro naredila. Pa ravno za moj rojstni dan! Na mizo v pisarni je postavila čudovit šopek, nalila pijačo, pripravila prigrizek in povabila vodje tozdov, partijskega sekretarja in predsednika občine...

- Ja, in kaj je to takega?

- Nič, Vse bi bilo lepo in prav, če jaz ne bi prišel nag noter.

Izdaja: DO Elkroj Mozirje

Ureja: Uredniški odbor

Glavna in odgovorna urednica: Andreja Britovšek

Grafična priprava in tisk: GP Grafika Prevalje

Naklada: 1100 izvodov

Glasiló je oproščeno plačevanja prometnega davka

Naslov: Proizvodnja modne konfekcije »Elkroj« Mozirje, Prihova 56, 63330 Mozirje, tel. H.C. (063) 831-611

KRIŽANKA ZA NOVOLETNI ODI

5000001224,5/6

COBISS

ATARI ST SIGNUM 2 STAD L3	Detergent	Ugrezanje	Debevc Mozirski vrtinar Jože		Žensko ime	Nedeljiva soglasnika	Dedna zasnova	Vsem kar najboljše v 1990!!!	Porednež	Bikoborski stadion	Velika slaščica
Naš partner za Jeans iz Nemčije								Dvojica			
Zanimanje za neko stvar								Makedon. kolo Središče Sibirije			
Pripadniki kleonov						Švedski kemik Letovišče pri Opatiji					
Sleci prašiča							Skrivnostna moč				
SREČNO NOVO LETO 1990	Nemški predlog Srednja pot		Ana Kolar Acman Cveta				Sladilo Naša republika				
Slov.revol. Janez ↳					Arabski vojaki Izhajajoč					Avstrija Svobodna izbira	
Materin brat					Izoldin ljubimec	Liter		Nocturno Peter Novšak			Zdraviliš. z mineral. vodo
Pregovor			Kardelo Slovenski pisatelj						Priština Laborator. rezultati		
Španija		Želim vam obilo užitka ob rešitvi!	Frizerski salon Sarajevo								
Amper		Pariška reka Mlinski zleb						Del hiše Grški bog vojne			
Rešujte sami!	Zmešnjava Okrasna ptica					Kraj umrlih					
Potočnik Ana			Karmen Trogar Turčija				Nova Gvineja				
Goli ženski kip				Prva črka abecede		Hrana				Tretja črka	
Tropski kušcar						Asirci					